

17. Nov.

abt. S. 1003. 6.

1790,5

5

DISSERTATIO
IN AVGVRALIS IVRIDICA
DE
CODICILLIS
QVIBVS LEX QVAEDAM
PRAESCRIPTA EST

P 3/3
quam
illustris Jureconsultorum ordinis
auctoritate
pro summis in utroque Jure honoribus
rite consequendis

D. XXV. MARTII. MDCCXC.

publico eruditorum examini
submittit

FRANCISCUS EMANUEL RÜCKER
Hamburgenis.

GOETTINGAE
Typis Typogr. Ephemerid. publicar.

zoben 7. 10. 05. 6.

LIBERAE

S. R. I.

REIPUBLICAE

HAMBVRGENSIS

SENATVI SPLENDIDISSIMO

VIRIS

PERILLVSTRIBVS

MAGNIFICIS

AMPLISSIMIS

CONSULTISSIMIS

1003. b.

P A T R I A E
P A T R I B V S O P T I M I S
M A E C E N A T I B V S
I N D V L G E N T I S S I M I S

Hoc

Qua lecunq ue Specimen

Inaugurale

PIA

DE VOTAQVE MENTE

OFFERT

TANTORVM NOMINVM

cultor obseruantissimus

Franciscus. Emanuel Rücker.

ad. 5. 1003. b.

BREVIS THESIUM SERIES
ex jure desumptarum

I.

*Transatio non rescinditur ob laesionem ultra di-
midium.*

II.

*Conductor casus fortuitos in se suscipiens insolitos
praestare tenetur.*

III.

*Suntus studiorum non possunt haberi in totum ra-
tione alimentorum sed in sensu latiori accipiendi
sunt.*

IV.

IV.

*Impensaे itineris studiorum causa etiam inter stu-
diorum sumptus referendae sunt.*

V.

*Remissio etiam locum habet propter sterilitatem con-
tingentens vitio rei.*

VI.

*Iusta est causa revocandae donationis; si donator
post factam donationem liberos suscepit.*

VII.

Exhereditatio fieri debet verbis expressis.

VIII.

*Augmentum legitimae etiam valet, secundum No-
vellam 18 cap. 1. in portione legitima
parentum.*

IX.

zobr. S. 1003. 6.

IX.

*Subsidium militi vivis parentibus subministratum
non debet conferri.*

X.

*Aurigae ex regula culpam levem praestare tenentur,
sed in casu quo artis peritia adhibenda culpam
levissimum.*

rediv. 1. 1003. 6.

C O N S P E C T U S
S E C T I O P R I M A
P R A E L E G O M E N A Q U A E D A M

§. I.

*de ansa et occasione
ad tractandam materiam
propositam*

§. II.

*C a s u s j u r i d i c u s
ad tractandum
propositus*

S E C T I O S E C U N D A
MATERIA DE CODICILLIS
Q U I B U S L E X Q U A E D A M
P R A E S C R I P T A E S T
E N U C L E A T U R A C D I J U D I C A T U R

§. III.

*T e s t a m e n t u m
c o n t i n e n s*

*c o d i c i l l o r u m c o n f i r m a t i o n e m
v a l i d i t a t e n o n c a r e t*

§. IV.

*In condendis codicillis
testator sibi legem dicere
potest.*

§. V.

*Num testator
qui legem sibi
in condendis codicillis dixerit, ab illa recedere
possit?*

§. VI.

*Num legis derogatio
a testatore tacite fieri
possit?*

VII.

*Testator, legem
quam sibi dixit in condendis codicillis,
cum semel in priori codicillo
illam sequutus sit,
etiam in posterioribus sequi tenetur.*

§. VIII.

Continio

ab. 1803. 6.

SECTIO TERTIA
APPLICATIO
ARGUMENTORUM PROPOSITORUM
IN CASUM QUAESTIONIS

§. IX.

*Testator
in casu proposito
expressam sibi dixit legem
in condendis codicillis,*

§. X.

*Iste testator
legi quam sibi dixit,
satisfecit,
in priori codicillo.*

§. XI.

*Testator
in codicillo posteriori
legi quam sibi imposuit,
in totum non respondit.*

§. XII.

*Applicatio
juris extuum
supra commemorationum
in casum questionis.*

ad h. 1. 10. 6.

DISSE

TAT

O

inauguralis juridica

DE

CODICILLIS

QUIBUS LEX QUAEDAM

PRAESCRIBITA EST

SECTIO PRIMA

PRAELEGOMENA QUAEDAM

§. I.

De ansa et occasione

ad tractandam materiam

propositam.

Summos in utroque iure ambiens honores,
legibus, ut publici juris est, tenetur, specimen ali-
quod eruditionis in lucem mittere, priusquam illi

A

ipſi

ipſi dignitas doctoralis confertur. Haud raro vero occurunt angustiae, ut candidatus inter ſpem metumque haereat, quam ſibi tractandam proponat eligatque materiam. Cumulus innumerabilis diſertationum jam jam conſcriptus adeſt, adeo ut reuera grauiſſimum ſemper opus eſſet, noui quid in medium proferre, cum diuini ſere ingenii eſſet, omnia nota perſpectaque habere, quae in hiſeſcriptis diſquifiſionis jam ſubjecta fuere.

Interea credo perſuafumque mihi habeo, viam adhuc patere, qua ſi ingredieretur, breuius ac melius fini conſribendarum diſertationum responderetur. Artis peritus ſue vir quoudie percurrentis vastum jurisprudentiae campum, non potest non quin et aduertat inſig- nem materiarum numerum, qui as accurati perſcrutare oportino e re haud eſſet.

Qui

Qui ergo gratissimum facturus esset candidatis, summos in jure consequi cupientibus honores, si ex toto scientiarum juridicarum ambitu, themata, quae magni sunt momenti, erueret, publiceque loco idoneo ad communem omnium notitiam et cognitionem illa divulget. Per se jam patet haec talia fore, qualia disquisitione adhuc digna putaret.

Quo ex instituto non solum prodirent boni farris ac fursus innumerae dissertationes, magno auctoribus honori cedentes, sed etiam hoc scripticularum genus crambe ut vulgo hue usque repetita careret. IOANNEM LVDOVICVM KLÜBERVM Iuris Doctorem et Antecessorem, in Academia quae Erlangae floret, virum conspicuum ingenii sui acumine et juris notitia longe lateque se diffundente, opinor arbitrorque virum, qui optime huic satisfacere posset voto. Qui in lucem prodiri curet Bi-

A 2 blio.

bibliothecam juridicam^{*)} notum est, hancque script's
academicis potissimum dicavit.

Quam maxime idoneus mihi videtur
esse ibi locus proponendi themata materiarum,
non solum jus civile et canonicum, sed etiam
jus publicum, feudale et germanicum, nec non
totius juris historiam spectantium.

Multorum itaque nomine rogatus sis, Vir prae-
stantissime, huic respondendi voto si Tibi placet.
Adjicias velim cuique parti Bibliothecae seriem ejus-
modi thematum, quae simul cum illa in plurium
manus ventura sint, certo certius contigerit. Ipse
ego rem multum mecum reputando, in angustiis

^{a)}) Kleine juristische Bibliothek oder ausführliche
Nachrichten vor neuen kleinen juristischen, vor-
nemlich academicischen Schriften, mit unparthei-
scher Prüfung derselben. Vrangen 4 Bände. gr. 8.

versatus sum, qualem eligerem materiam ad conscribendam dissertationem meam inauguraem.
Tamen arsisit plaxuitque, casum juridicum obvenientem in horis practicis Cl. Pütteri, praecessoris longe venerandi, brevibus illustrare ac dijudicare. Utinam! hic labor ex votu eugeniret,
quia tunc fini satisfactam erit.

§. II.

Casus juridicus

ad tradandum propositus.

Ne dubia ob casum, quem dijudicandi animus est, obveniant, e re omnino non puto, omnia illius verba hic scriptis tradere. Verba sic sonant:

In einem am 16ten August 1775, vor
einem Notarien und sieben Zeugen errichteten

A 3 eigen-

eigenhändig geschriebenen und unterschrieben,
auch gehörig besiegelten Testamente hat
Titius an zwölf benannte Personen Vermäch-
nisse hinterlassen, und darauß am Schlusse die-
ses Testaments hinzugefügt: Reservire mir
endlich auch, daß wenn ich dieser meiner
Disposition annoch einen oder mehrere
Zettel oder Codicille beylege, u. darin
noch eines oder das andere verordnen
würde, solche von eben der Kraft und
Wirkung seyn sollen, als ob derselben
Inhalt von Wort zu Wort in dieser mei-
ner Disposition enthalten wäre. Worauf
dieses Testament an fünf verschiedenen Stellen
versiegelt, und mit der Aufschrift: Disposi-
tion und letzte Willensverordnung von
mir Titius, versehen wird. Seitdem hat
besagter Titius am 20 Oct. 1777 in einem ei-
genhändig unterschriebenen und besiegelten Auf-
satz

zum fäste sein Testament in Ansehung eines seiner
Söhne abgeändert, und diesen Auffas verste-
gelt unter der Aufchrift: Beylagezezel zu
meiner testamentarischen Disposition. Titus,
jenem Testamente beygelegt. Es sind
auch diese beiden Dispositionen bald nach des
Titus Absterben in Gegenwart der anwesenden
Erben und des ernannten executoris testamenti
vor Notarien und Zeugen eröffnet worden.
Als man aber nachher die Brieffächer des
Verstorbenen durchgegangen; hat sich in dessen
recht gewöhnlichem Schreibsche noch ein von ihm
eigenhändig geschriebener auch unterschriebener
und besiegelter Auffas offen vorgefunden, wor-
in einem andern seiner Söhne noch mehr Vor-
theile, als im Testamente, zugestanden, ei-
nem der zwölf Legatarien aber sein Vermäch-
tiss entzogen, einigen anderen Personen hinge-
gen dergleichen zugeleget worden. In dem

A 4 Ein-

TO 12

Einige Eingänge dieses Auflasses bezieht sich Titulus
auf den in seinem Testamente enthaltenen Vor-
ne ¹⁷⁷⁷ bestellt, durch Beylegung eines oder mehrere-
sider Zettel oder Codicille ein und anderes näher
zu verordnen, wie auch das schon in einem beson-
deren verschlossenen Zettel vom 20 Oct. 1777.
vergleichen geschehen sei. Am Schlusse aber
heißt es: Zu dessen allen Urkund habe ich
gegenwärtiges eigenhändig und unter-
schrieben, auch mit meinem Insiegel be-
zogen drucken lassen; auch unterschriebene beiz-
nehmen die Herren Zeugen um ihre Mitunterschrift
und Besiegelung eigenda ersucht. Hier-
ist weder die gewöhnliche Bezeichnung des Or-
tes, Jahres und Tages, noch die im Conchte
angelegte Unterschrift der beiden Zeugen hin-
zukommen,

SECT.

abr. f. 1003. b.

SECTIO SECUNDA

MATERIA DE CODICILLIS

QUIBUS LEX QUAEDAM PRAESCRIPTA

ENUCLEATUR AC DIJUDICATUR

VI

§. III.

Testamentum

continet

codicillorum confirmationem

validitate non caret.

In apice erit cuique legenti verba scripti supra literis traditæ, nil adversari validitatē testamenti in quo clausulae codicillaris nec non codicillorum confirmationis mentio facta est. Omnia cum essentia formalia, quae ex legibus requiruntur, adsum, ideoque dubia quae forsan obuenirent, in

A 5

totum

10

MATERIA DE CODICILLIS
OPHIRUS TECUM QUITA
PRINCIPALITER AC DEDUCITUR

totum euanefecunt. Iustos vero breuitatis fines excederem, si pluribus commemorare velle, quae jure meritoque hic reuera obseruata sunt, cum res ipsa per se jam dilucida est.

§. IV.

III.
In condendis codicillis

*testator sibi legem dicere
potest.*

Vocari omnino non potest in dubium, quia testator codicillos condens legem sibi imponere possit, quam obseruare secum constituit. Interea voluntas illius legibus contraria esse non oportet; quae vero reuera continget, sicut e.g. heredem in codicillis suis instituire veller, quod legibus expresse prohibitum, quaeque legis dispositio omnibus nota et cognita est. Quam

ab. d. 1002. b.

* * *

ii

Quam plurimi reprehenduntur juris textus, et in titulo de jure codicillorum et in titulis de legatis et fideicommissis, quibus sententia de testatore legem sibi dicente in testamento de condendis codicillis confirmatur.

Quod quae respiciunt loca illorumque verba afferre, e re esset, maxime cum infra ansa et occasio se praebuerit in medium illa proferendi. Nunc potissimum quæstio haud minimi momenti antea dijudicanda erit, de qua decisio casus juridici supra memorati prorsus dependere mihi videtur.

§. V.

Num testator
qui legem sibi
in condendis codicillis dixerit, ab illa recedere
possit?

Superiuacaneum quidem esse videtur primo intuitu, dubitationem adhuc mouere de libertate im-

mutandae legis, quam fibi testator in condendis codicillis expresse praescripscerit. Leges enim, praesertim lex 22. D. de legatis et fideicommissis III. in casu de quo nunc quaestio est, vtitur expressis verbis: *supremam voluntatem potiorem haberi, et similia verba etiam continet.* Lex 6. §. 2. D. de jure Codicillorum, quae nempe haec sunt: *Nam ea quae postea geruntur, prioribus derogant;* ergo libertas testatori non denegatur, voluntate, de condendis codicillis declarata, derogationi subjiciendi.

Hujus assertioonis porro etiam testes sunt alii juris textus. Audimus enim veterem Iureconsultum *Scenolam*, tali modo verba facientem, quali loqui deberet; fin illius testimonium pro tuerda nostra sententia valeret.

Quaero, dixit in Lege 89. pr. D. de legatis et fideicommissis II. cum testamen-

* * *

13

to significaverit (testator), si quid ob signatum receperisset, id vice codicillorum valeret, epistola autem non sit ob signata, an quae epistola continentur, ad filium pertineant ? Respondi, si fides epistolae relictæ constaret, deberi quae in eam dare se velle significavit. Cui enunciato Secevoliae, respondet quoque illud Mariani Iureconsulti, in Lege 6 §. 2 D. de jure Codicillorum, cuius verba haec sunt : *Licet in confirmatione codicillorum paterfamilias addecerit: ut non alias valere velit quam sua manu signatos et subscriptos: tamen validi facili ab eo codicilli, licet neque ab eo signati neque manu ejus scripti fuerint.*

Quae omnia sufficienter probent, testatorem gaudere facultate, derogandi legi, quam sibi in scribendis codicillis expressis verbis dixerit, neminem latebit fugietque. At vero tamen per hasce legis dispositiones, tam

accura.

accuratas quam dilucidas, non omnia dubia reme-
uentur, quae adhuc se offerre possunt.

§. VI.

Num legis derogatio

a testatore tacite fieri

possit?

Recedere testator potest a lege quam sibi dixit
in condendis codicillis vel *expressè* vel *taciti*, siue
ut alii utar verbis: testator, qui, vel in *testamento*
quo continetur clausula codicillaris et codicillorum
confirmatio, vel in ipsis codicillis, sibi certam *præ-*
scripsit legem, potest expressis verbis dicere, an-
timum sibi esse, haud sequendi normam antea me-
moratam; aut tacite immutare illam potest, remis-
sis rationibus, cur normam respicere nolit. Qua-
nre nonnulli dissentiant, facile explicari potest.
Secundum jam allatas leges, et quidem L. 6. §. 2.

D. de

* * *

15

D. de jure codicillorum, et L. 89. pr. D. de legatis
et fiduciis commissis II., apparere videtur, tacitam legis
praecriptae immutationem, haud interdictam fuisse,
nec attendi debere normam. Libenter concedo.
illam opinionem per hos juris textus refelli non
posse, sed multo magis ex illis liquere, necessario
non requiri expressam normac cui derogatur men-
tionem, quia verba legum nihilominus sanciunt
validitatem eorum quae postea gesta sunt, quomo-
docunque etiam gerantur.

In dubio ergo reuera hinc sententiae subsciri,
bendum esset, contendendo, necessitatis omnino
non esse, fortasse vero utilitatis, brevibus afferendi
prioris voluntatis fibi poenituisse.

Interea suppletur defectus legis dispositionum
hac in re, quarum ipsa mentio facta est, per ex-
pressa verba hunc defecum speciatim, quae lega-
lem

lem normam praebant in decidenda quaestione:
num testator legem quam sibi dixit in condendis
codicilis aut expresse aut tacite tollere debeat?

Prius omnino fieri debet, secundum enuncia-
tum Hermogeniani Iureconsulti in L. 22. pr. D. de
legatis et fideicommissis III., cuius verba easum in
terminis continent et sic sonant:

*Si quis principio testamenti adscriperit, cui
bis legavero, semel deberi volo, postea eodem
testamento vel codicillo, sciens saepe eidem
legauerit, suprema voluntas potior habetur.
Nemo enim eam sibi potest legem dicere, ut a
priore ei recedere non liceat. Sed hoc ita lo-
cum habebit, si specialiter dixerit, prioris
voluntatis sibi poenituisse, et voluisse ut lega-
tarius plura legata accipiat.*

Interea sunt qui contendunt, haec verba, con-
cernentia specialem faciendam mentionem deroga-

1805. C

* * 5 *

17.

tionis; *Tribonianus* esse videri, non *Hermogenianus* Iureconsulti. Nam exigit ante scientiam post specialem derogationem.

Sic etiam alii Iureconsulti existant, inter quorum numerum imprimis referri meretur celeberrimus *Bartolus*, negantes, testatorum tollere non posse vim legis. Priorum vero assertionem haud curare plurimis certe placebit, et posteriorum argumenta tam insigni vi non gaudent, ut illorum ratio adhuc habenda esset.

§. VII.

*Testator, legem
quam sibi dixit in condendis codicillis,
cum semel in priori codicillo
illam sequutus sit,
etiam in posterioribus sequi tenetur.*

Dispositio legis, quae in paragrapho anteriori a nobis allata est, omnem dubitationem se

B

for.

forsan exferentem, e medio tollat, necessario contingere debet. Quod vero adhuc accedit, testatorem se subtrahentem obligationi observandi legem, in condendis codicillis, quam sibi dixit in testamento, applicando eandem in primo codicillo, teneri etiam, in omnibus sequentibus codicillis ab illa haud recedere.

Qui enim feme voluntatem suam et animum hoc modo firmum declaravit, eundem in posterum quoque eodem modo tueri in una eademque re obligatus dici potest. Praesumtio ad minimum adest certissima, illum voluisse sequi normam propositam praescriptamque, et feme jam ab illo adhibita.

Quod vero si factum non esset, omni jure contendti potest, illius voluntatem nondum firmam redditam fuisse, et dispositionem, in qua haec norma neglecta est, omni vi carere.

Vis interea dispositioni haud deesset, e contrario persuasos nobis habemus, si testator secundum allatam L. 22 pr. a. D. de *Legatis et fideicommissis* III. expresse declarasset: *prioris voluntatis sibi posuituisse.*

Constatet enim tunc aperte de sua voluntate, et de proposito praetereundi normam, secundum quam jam ante etiam testator dispositionem tulerat atque redigerat. Sed haec sufficient pro instituti nostri ratione.

§. VIII.

Conclusio

In votis nobis fuit ardentissimis, in consilium de hac materia adhibendi, gregem scriptorum, in iure et praesertim in differenda doctrina de codicillis abundante scriptiunculis, excellentium. Laetitia vero nobis denegata fuit, fontes apertos reperiendi,

ex quibus quaedam ad rem spectantia haurienda essent
fortasse interea existent scripta quae hoc objectum
longe lateque tractant, sed in manus nostras non
inciderunt. Quod lectores nobis ignoscerent vel
leamus, maxime cum anni non sufficerent ad evolu-
vendos omnes libros, nobisque tantum spatum pau-
carum mensum ad elaborandam nostram scripti-
unculam permisum fuit.

SECTIO

SECTIO TERTIA

APPLICATIO

ARGVMENTORVM PROPOSITORVM

IN CASVM QVAESTIONIS.

§. IX.¹

*Testator in casu proposito
expressam sibi dixit legem
in condendis codicillis.*

Occurrunt expressa referuationis verba in clausula codicillari et confirmatione codicillorum, quae scripto supra allato inserta est, dicente testatore:

• wenn ich dieser meiner Disposition auch einen oder mehrere Zettel oder Codicisse belege u. s. w.

Quae vox adjectionis magnam vim hic habet, quia sola epistola scripta, testamento vero non adjecta, valore careret.

B 3

Ex

* * *

Ex supra enim scriptis verbis jam satis dilucide
apparet, testatorem voluisse, ut illa dispositio codi-
cillaris tantum rata et probata sit, quae testamento
adjecta esset.

Quare enim aliter usus fuisset voce: **beile-
gen**, nisi ea quae non adiecisset testamento, inva-
lida esse voluisse?

§. X.

Ipsa testator

legi, quam sibi dixit,

satisfecit,

in priori codicillo.

Vox adjectoris jam jam, ut antea observatum
fuit, injungit obligationem, cui respondendi, forsan
testatori curae cordique fuerit. Veruntamea omnem
probabilitatem non excederet, si quis putaret illum
noluisse

* * *

noluisse per hoc additum verbum, stricto quasi ligari ac adstringi vinculo; maxime cum sufficeret voluntatem testatoris tantum ex scripto codicillo intelligere, cuius fides alia ratione jam jam constaret.

Sed hanc probabilitatem speciem tantum prae se ferentem, superat extans atque dilucide apprens certudo, testatorem in animo habuisse illos codicillos solos ratos putandi, qui ejus testamento adjecti fuissent.

Priorem enim codicillum, conditum d. 20. Octobris, Anni 1777, superscripsit testator sequentibus verbis:

Beylage zettel zu meiner testamentarischen Disposition.

et illum etiam addidit testamento suo. Quid ergo aliud ex hoc actu concludi potest, quam illius animus stricte satisfaciendi legi, quam sibi antea expressis verbis dixit.

B 4

At

At exitus tamen probavit contrarium.

§. XI.

Testator

in codicillo posteriori,

legi quam sibi imposuit,

in totum non respondit.

Temporis successu contigit, ut testator alium adhuc codicillum conderet, quem manu propria scripsit, subscriptis, et subsignavit, testamento vero illum haud addidit.

Quisque forsan primo jam intuitu directe pronuciaret, hoc scriptum validitate carcere, ob non factam adjectionem ad testamentum, ad quod prius tamen, huic simile scriptum, additum fuit. Sed alia adhuc adsunt argumenta quibus illius validitas diminuitur.

Ipsé

Ipse testator introitu hujus scripti provocavit rursus expressis verbis reservationem de validitate illarum epistolarum aut codicillorum, quos testamento suo additurus fuisset, ipsamque jam ab eo factam adjectionem prioris codicilli.

Quae cum ita sint, quis putaret scriptum validum, cuius respectu adjectio neglecta esset? Quis putaret illud perfectum, maxime cum adhuc etiam in eo testimoniis subscriptio et subsignatio desiderentur, quorum bona officia requisivisse, ipse testator expressis quoque dixit verbis?

Per se itaque iam patet apparentque, omni valore desitui posterius a testatore exaratum scriptum, et rejici oportere tanquam nullum, eius ratio non habenda sit.

Sed leges antea allatae et enucleatae adhuc applicandae sunt ad hunc casum, ne legali sanctione carere dicatur.

§. XII.

§. XII.

*Applicatio
juris testuum
supra commemoratorum
in casum quaestio-*

Haud invalidum quidem prouinciarem revera codicillum, de quo hic quaestio nunc agitur, secundum L. 6. §. 2. D. *de iure codicillorum*, cuius verba haec sunt:

Licet in confirmatione codicillorum patrifamilias adiecerit: ut non alias valere velit quam sua manu signatos et subscriptos; tamen valent facti ab eo codicilli, licet neque ab eo signati, neque manu eius scripti fuerint: nam ea quae postea geruntur prioribus derogant.

Ibi enim necessario a testatore non requiritur satisfactio legis, quam sibi in condendis codicillis imposuit.

Quod hic occurrit respectu omissae signatureis et subscriptionis, quas observare testator sibi praescripsit,

scripsit, etiam omni iure valere dici potest de praescripta quidem, sed nihilominus praeterita additione codicilli ad testamentum.

Simili etiam modo res se habet, secundum Leg. 89. pr. D. de *legatis et fideicommissis* III., cuius verba hic sonant:

Testamento filiam et uxorem suam heredes instituit; postea epistolam scripsisse dicitur, qua et quidquid in peculio habuit filius, ei donavit, et adjectit, praecipua suique iuris et post mortem suam habere velle; quaero cum testamento significaverit, si quid obsignatum recipisset, id vice codicillorum valeret, epistola autem non sit obsignata: an quae epistola continentur, ad filium pertineant? Respondi, si fides epistolae reliqua constaret, deberi quas in eam dare se velle significavit.

Re ipsa consentit haec lex cum lege priori.
Intera secundum hanc legem decisio tam directe

* * *

non facienda est, quam secundum legem ante-
riorem.

Applicando hanc legem ad casum nostrum propositum, verba eius: si fides epistolae relictae constaret, dubitationem aliquam relinquunt. Codicilli enim nostri fides omnino non prorsus constare videtur, cum ob non factam adiectionem illius ad testamentum, tum potissimum ob commemoratam quidem, sed deficiente tamē tenui subscriptionem et obsignationem. Quod reliquum est, Leg. 22. pr. D. de *legatis et fideicommissis* III., ratio adhuc habenda est. Prima in illius principio allata verba, etiam faniunt nostri codicilli validitatem, et quidem tali modo:

Si quis in principio testamenti asscriperit eui bis legavero semel deberi volo, postea eodem testamento vel codicillis sciens saepe eidem legaverit, suprema voluntas potior habetur. Nemo enim eam sibi potest dicere legem, ut a priori ei recedere non licet.

Attamen

Attamen legis ultima verba codicillum in totum invalidum reddunt. Adduntur nempe ad priorem legis dispositionem adhuc sequentia haud minimi momenti verba:

*Sed hoc ita locum habebit, si specialiter dixerit:
prioris voluntatis sibi poenituisse, et volu-
isse ut legatarius plura legata accipiat.*

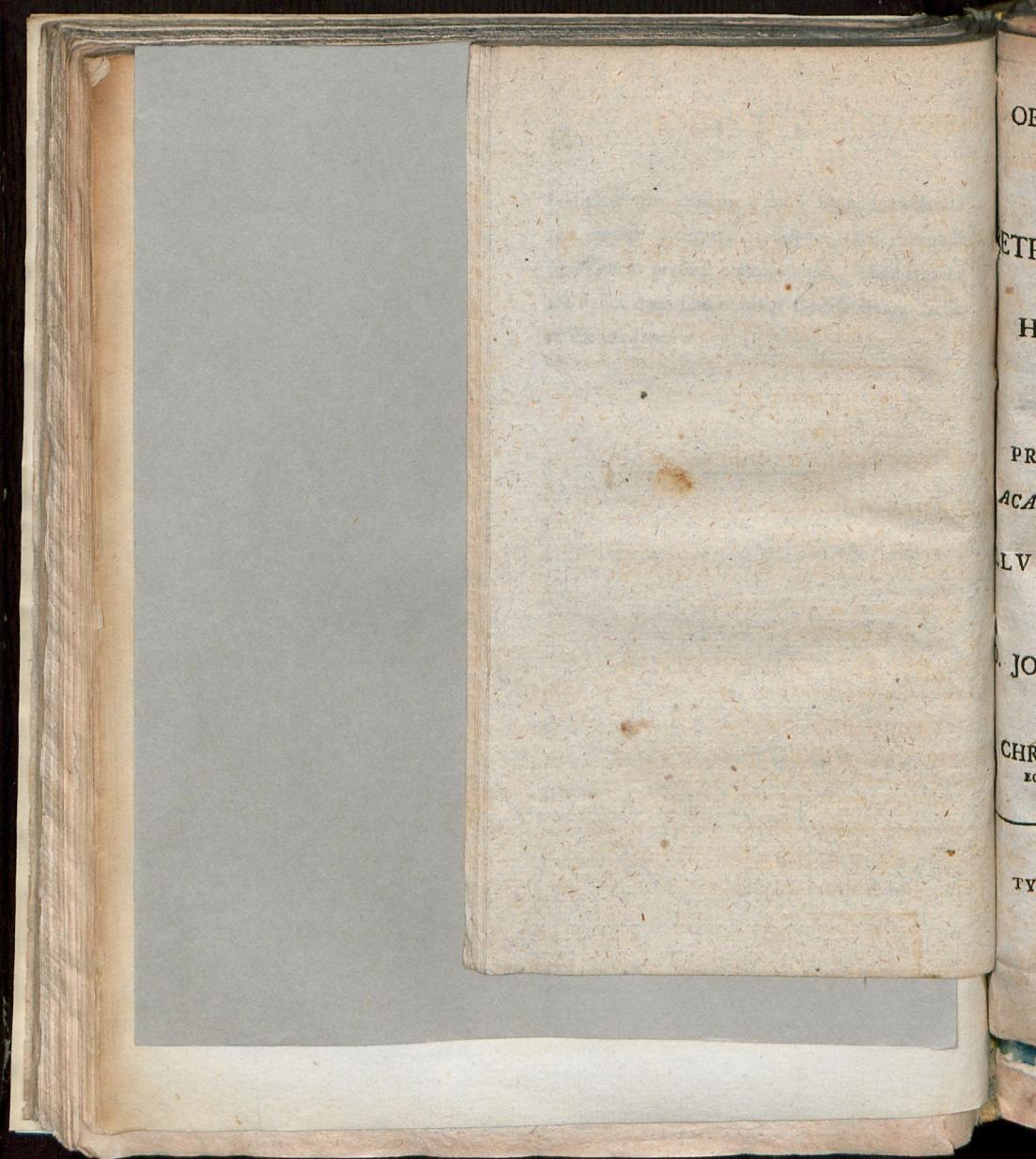
Quae si respexeris verba, benevoli lectori, ex toto pectore sane subscriptis sententiae nostrae: codicillum, de quo hic quaestio movetur, omni carere validitate. Supplent enim haec verba desetum priorum legum a nobis in medio propositarum, secundum quas expressa derogatio prioris voluntatis non necessaria esset. Persuasum interea nobis habemus, ut omnis valor codicillo nostro redditus esset, si testator illi verba: prioris voluntatis, nempe adjiciendi codicilli testamento suo, sibi poenituisse, tantum infeuisset. Quo casu minimi momenti putarem crederemque omissam subscriptionem et

sub-

subsignationem testium, eum de his nil in declarata reservatione occurrat, ipsaeque leges ejusmodi omissionem probant approbatque. Haec ergo et alia dubia, quae forsitan adhuc se exfererent, facile refellenda sunt.

ce, se fuisse de cetero possibile il
cessum paternum di cui si tratta oce-
nimo, sarebbe illusio ad hoc ch' iudicasse
sia di vero cosa sentita da quel "Papam" sime-
mentem, e non di un'altra persona che lo ha
detto. Quindi questo è quanto si deve dire
della prima sentenza. Della seconda sentenza
e della terza sentenza, nella quale si dice
che l'antico diritto delle chiese non era
esistito solo in Chiesa, ma tutto in comunione
degli antichissimi popoli, forse fin dall'origine
dell'uomo, e che questo diritto era stato
insegnato prima a S. Pio, e quindi a S. Gennaro
e a S. Nicola, e quindi a S. Francesco, e
a S. Bernardo, e quindi a S. Bonaventura.

ab. 3. 1003. b.

Göttingen, Diss., 1790-91

ULB Halle
004 826 981

3

f

TA → OL
nur 1 Sh. d. v.

